Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Lakiehdotus EU-ympäristömerkistä annetun lain muuttamisesta
HE 63/2018 vp

Eduskunnan ympäristövaliokunta
16.5.2018
Taina Nikula, YM

EU-ympäristömerkki

EU-ympäristömerkki on yksi **EU:n tuotepolitiikan** työkaluista.
Muita työkaluja ovat:

- **Energiamerkki** (pakollinen mm. jääkaapeissa, televisioissa, …)
- **Ecodesign** (tiettyjen tuotteiden suunnittelulle lainsäädännön asettamat minimivaatimukset)
- ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmä **EMAS**
- tuoteryhmäkohtaiset **GPP**-kriteerit vihreiden julkisten hankintojen tekoa helpottamaan
- Parhaillaan kehitteillä **PEF** (tuotteen ympäristöjalanjälki) ja **OEF** (organisaation ympäristöjalanjälki)

EU-ympäristömerkki

…on vuonna 1992 perustettu ISO 14024:n mukainen tyypin I ympäristömerkki.

…on toinen Suomen virallisista ympäristömerkeistä.

…on maailman kansainvälisin ympäristömerkki. Se on käytössä EU-maiden lisäksi Islannissa, Liechtensteinissa ja Norjassa.

…kattaa 27 eri tuoteryhmää.

Noin 2000 eurooppalaiselle yritykselle on myönnetty EU-ympäristömerkin käyttöoikeus.

Suomalaisia EU-ympäristömerkin luvanhaltijoita on 16 (lupia 18).

Merkin idea

- myönnetään ympäristön kannalta parhaille tuotteille ja palveluille
- opastaa kuluttajia/hankkijoita valitsemaan ympäristön kannalta viisaasti
- kannustaa valmistajia tekemään ympäristön kannalta hyviä tuotteita

Mitä tarkoittaa tyypin I ympäristömerkki?

- vapaaehtoinen
- riippumattoman osapuolen etukäteen laatimat monipuoliset elinkaaripohjaiset vaatimukset
- riippumaton osapuoli tarkistaa vaatimusten täyttymisen, ennen kuin tuotteelle myönnetään merkin käyttöoikeus

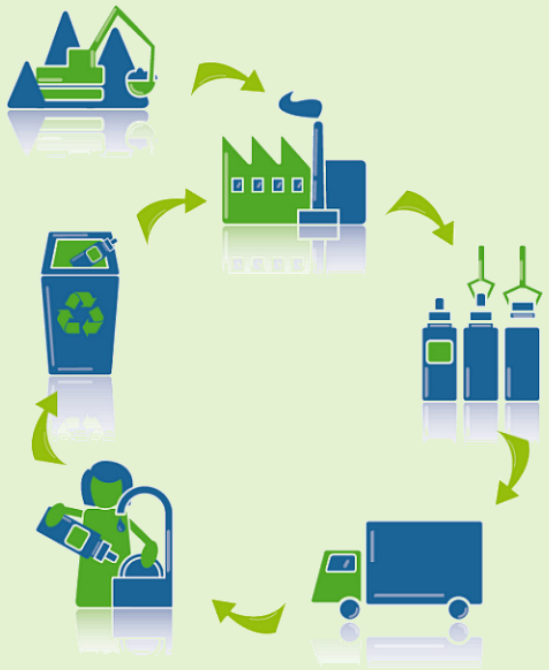

EU-ympäristömerkin kriteerit

- aina tiukemmat kuin viranomaisvaatimukset
- jatkuvan parantamisen ajatus → vaatimuksia kiristetään määräajoin
- myös merkin käyttöoikeudet ovat määräaikaisia

EU-ympäristömerkin lainsäädäntöpohja

- Euroopan yhteisön yhteisestä ympäristömerkistä säädetään asetuksessa – EU-ympäristömerkkiasetus (EY N:o 66/2010)
  - jäsenvaltion nimeää yhden tai useamman organisaation, joka vastaa asetuksessa säädettyjen tehtävien hoitamisesta;
  - jäsenvaltiot edistävät EU-ympäristömerkin käyttöä.

- Kansallisesti toimeenpantu EU-ympäristömerkistä annetulla lailla (832/2014)
  - perustuslain vaatimusten täyttämiseksi toimeenpantu lailla
  - toimivaltaiseksi elimeksi nimetty Motiva Services Oy (§ 2)
  - tarkastus ja valvonta (§ 4)
  - ympäristömerkin maksut (§ 5-8)
  - haltijoiden velvollisuuksista (§ 9)
  - rangaistus salassapitovelvollisuuden rikkomisesta (§ 10)
  - muutoksenhaku (§ 11)

Muutostarve lakiin - uusi toimivaltainen elin Ympäristömerkintä Suomi Oy

- Organisaatiomuutoksen taustalla tarve kirkastaa ympäristömerkinnän profiilia, joka mm. mahdollistaa oman strategian sekä itsenäisemmän roolin kansainvälisessä yhteistyössä.

- Muutoksia
  - 2 § Ympäristömerkintä Suomi Oy on toimivaltainen elin.

  - 4 § Ympäristöministeriöllä on oikeus tarkastaa ja valvoa Ympäristömerkintä Suomi Oy:n toimintaa ympäristömerkinnän hallinnoijana.

  - 11 § Muutoksenhaku
    - 1 mom. Ympäristömerkintä Suomi Oy:n maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Ympäristömerkintä Oy:ltä siten kuin hallintolaissa on säädetty.
    - 2 mom. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen sekä Ympäristömerkintä Suomi Oy:n ympäristömerkin myöntämistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Muutosta ilmassa

- Komission refit-tarkastelu 2017
  - EU-ympäristömerkin on hyvä ja arvokas työkalu, mutta sitä tulee kehittää mm. tehostamalla kriteerinkehitystä, yksinkertaistamalla ja selkeyttämällä kriteereitä ja parantamalla markkinointia.

- Komissio on myös käynnistynyt konsultaation toukokuussa 2018, jossa arvioidaan nykyistä EU-lainsäädäntöä ja muita tuotteita koskevia ohjauskeinoja
  - miten tuotepolitiikan ohjauskeinot edistävät kestävämpien, uudelleenkäytettävien ja korjattavien tuotteiden kehittämistä.
  - komission tavoitteena on antaa tiedonanto vuoden 2019 ensimmäisellä puoliskolla.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Lisätietoja http://eu-ymparistomerkki.fi/